

САХА ЫҤЫАБА — ЫАЛ ОЛОБОР

Ыһах... Ыал... Икки тус-туһунан өспөт өйдөбүллэр. Кинилэр ситин бынан ситтиһэн сэргэстэспэтэхтэрин да иһин айгыр айылгыларынан хаан уруулулар. Ийэ куттара орто дойдуга олохсуйохтарыттан ыла икки игирэли тардыһа сылдьаллар, ийэр илгэлэрэ хомоһойдук куустуһаллар.

Ыһах ыалтан сабаланаар. Тэрээһинэ, үөрүүтэ-көтүүтэ бүүс-бүтүннүү. Ыал барыта турунан түһүлгэбэ түмүстэбинэ — дьоллоох-соргулаах ыһах ыһылыбытынан барар.

Аал-уот аар балаҕаны сылытан ыалы ыал ғынар. Ыһах бар дьону төбүрүүннүү түмэн ил-эйэ имигэһинэн имэрийэр. Түмсүүлээх түһүлгэбэ ыра санаа, ытык тыл, мааны майгы, уйгу олох куту кууһар, уйулҕаны уһугуннаарар. Киһи олоххо тардыһытын, үтүбэ-кэрэбэ дьулуһуутун өрө таһааран күүһүрдэн биэрэр. Ыһах ыалы ыраастыыр: өйүн-санаатын, кутун-сүрүн, ис эйгэтин. Эт-хаан, сүрэх-быар имиллибитэ, илдьирийбитэ чөлүгөр түһэр, уйуһуйбута, уйгуурбута оннун булунар. Үчүгэй ыһахха астыммыт, дуоһуйбут ыал сүргэтэ көтөбүллэн нэпчи, чөбдигирэ түһэр. Ыар нүһэр сүгөһэрин ыһыктынан кэбиһэр. Ыһах оҕо, улаханга, кырдыаһаска, кыаммакка өлбүт мэнгэ тыннаах таммагыны тилиннэрэр, кыабырдар сабыдыаллаах. Ыһахха дьол-соргу туһаары киһи барыта, ыал барыта кэлэр. Ол иһин төгүрүк сылы быһа ыһабы кэтэһэбит.

ОЛЛООННООХ ОЛОНХОЛОРГО

Саха олонхолоругар ыал туһунан бастакы өйдөбүлү үөһээни үрдүк аныылар олохторун ойуулааһыҥа көрөбүт. «Ньургун Боотур» олонхоҕо Уруһ Аар Тойон уонна Айына Снэр Хотун сааһыран, кырдыан оараннар биһрдэ бухатыыр буолуохтаах оҕону төрөтөллөр. Ордуос, хадаар майгытынан айылар нус-бааччы олохторун аймаҕалаан барар. Иһнэ ғынан үөһээни үрдүк суут дьүүл буолар. Орто дойдуга олохсугар дьаһал таһар. Айы аймағын араначчылыр аналлаах сиргэ түһэриллэр. Атын айымныга «Хотой Айы Тойонтон, Эдьээн Айы Баай эмэхсинтэн Нуобалдын Кугас аттаах Тойон Дьабырыма дин ааттаныахтаах бухатыыр уол төрүүр.

Олонхо бары даҕаны алаһа дьини уран ойуулааһынтан бастакы ыал манһай олохсуйууттан сабаланаан барар. Бүтэһигэр, айы бу-

хатырдар аалдьархай аргыстаах абааһы аймағын кыайыларынан түмүктэнэр. Сага ыал сабаланыта, уруу ыһабын уйгута олонхо тылынан омоннаахтык хоһуллар.

Ыал өйдөбүлэ агардас ийэлээх аҕаны уонна оҕону эрэ хаппат. Дьинэ кэргэттэрин барыларын түмэр. Олонхоҕо ойууланар айы ыһахтарыгар: төбүрүүннээх түһүлгэлэр ыалынан буолбакка, дьинэ кэргэттэринэн тэриллэр үгэстээхтэрэ этиллэр. Холобура, «Куруубай хааннаах Кулун Кулустуур» олонхоҕо: «Тойон түһүлгэтэ биһр туһунан буолбут, хотут түһүлгэтэ биһр туһунан буолбут, уолаҥ киһи түһүлгэтэ биһр туһунан, кыыс дьахтар түһүлгэтэ биһр туһунан, масчыт уол түһүлгэтэ биһр туһунан, симэхсин эмэхсин түһүлгэтэ биһр туһунан, — уон ордуга икки түһүлгэ төрдөн айы орууда-оруда олоруталыыр буолбут». Дьырыбына Дьырылыатта Ала Дуурайдыын сүрэхтэринэн сөбүлэһэн

ойох-эр буоланнар алаастарыгар кириилэригэр—тобус сэргэ тобуоруйбут, сэттэ сэргэ кэккэлээбит, барба малааһын тардыллыбыт, уйгулаах уруу тэриллибит.

Ыһах ыһылытыгар олонхо-геройдарын соргулаах сырылара, өрөгөйдөөх үөрүүлэрэ өрүү төрөтүт буолар. Ыал буоланнар удьуору уһуһатар кэскиллэрэ кэннир. Оһон «ыһах» уонна «ыал» дин ытык өйдөбүллэр саха ааттаах иһилэһэн инниттэн бэрт ыраахтан саҕаламмыттар.

ЫТЫК ЫҤЫАХТАР

«Ытык ыһах» дин хайа эрэ ыалга улахан кыһалба буоллаһына оһоһуулар. Үөһээнилэргэ ытык дабатыны иһрэн, таарымтаран, мэнэрийэн ыалдыбыттаах ыал снэри-снлиги ситэрэн, толорон туран тэрийэр, — иһрэр, мэнэрийэр өлүү төрдүтэр. Бөлэмнэһингэ түбүктээх буолар. Түөрт атаҕа хатын элэмэс, ураһаһаах түмүстээх, орохтоох систээх, эмэ-

гэттээх бууттаах кыталык элэмэс, ыраас дьүһүннээх атыр эбэтэр биэ сылгыны ытыкка аныылар, Сэргэ туруораллар. Иһит-хоһуос арааһа бөлэмнэнэр. Итэбэл туох диирттэн туоранылыа суохтаах.

Ылыр Боотурускай улууһугар Чакыр нэһилиэгэр кэлин «ытык ыһабын ыспытын» туһунан фольклорга этиллэр.

Ытык дабатыллаах ыһахтар тобус сылга тийэ бараллара арбатыллаах буоллаһына уон сыл устатыгар оһоһуулар. Соробор, биһрдн сыл үстүү кэрднни үөһэ дабаталлара. Г. И. Ксенофонов Күстэх Ойуун дабатыллаах кырыарыгар халлаанга көппүтүн туһунан дьон кэпсээнин суруйан туһар. Ытык ыһахтар алгыстарын, араас майгылаах толоруулар туомнарын фольклористар мэддйи суруйаллар. Оһор истэригэр: Д.К. Сивцев—Суорун Омоллоон, Н. Т. Степанов, Г. Е. Федоров, С. С. Егоров, В. В. Илларионов, норюот ыраһыта С. А. Зверев 1938 сыллааха «Ытык дабатытын» фольклорист А. А. Саввинга суруттарыта ТЛИНЧИ архыбыгар ууруллан сылдьар.

Ойуун киһэттэн саҕалаан кырырытын сарсыныгар күн тэмтэйэ ойуута биһрдэ бүтэрэрин туһунан сэһэнныиттэр кэпсэиллэр.

Тылларын-алгыстарын иһитиннэрбит, ону аһан ылыннарбыт буоллаһтарына баар дьон сүргэтэ көтөбүллэрэ, Аһаһын-снһин буолара. Тойук, оһоукай ыһах майгытынан иһирэхтик барара. Ойуунга, үрдүк айыларга, үөһэ, аллараа абааһыларга, орто дойду эгэлгэ элбэх иччилэригэр үгэр-сүктэр былыргы кэмнэргэ «Ытык дабатыллаах» ыһахтары ыһы XX үйэ саҕаланытыгар, соробор арыһ аһа даҕаны тийһэн кэлбит.

Баай кыахтаах ыал «Ытык ыһабы» толору киһбинэн ыһтар кыахтааҕа.

ЫАЛ ЫҤЫАБА

Бастакы маанылаах далбарбыт — Элэй ыһаҕа буолар эбит. Ыал буолан туспа буруоланан, аһанан-үөллэнэн аан бастакы ыал ыһабын киһи саҕалаабыт. Ол иһиннээһилэрин билбэт буоллаһпыт. Арай, дорһоонноох олонхолоор дуорааннарыттан сураһалаһабыт.

Элэй ыһаҕа хара манһайгыттан тэрээһиннээхтик саҕаламмыт. Күрүө-хаһаа тутуулан, тиэргэн-дал дэлэйэн Омобой оһонһор халыҥ баайа кытта халбарыйбыт. Ойуута-манһара снлигили снмэммит. Аһы, снэре-туома толору тутуһулуубут. Оһору фольклор матырыаалларыттан аһына аһабыт.

Эр-Сорботох Элэй Боотур ойбуун кытта тийһэн кыһна Омобой Баайтан үгэн-сүктэн манһык көрдөспүт: — Тойон аҕа кыһыным уонна хотун ийэ кыһыным! Мин көрдөһө-ааттаһа кэлиим, сылгы төрдө ғын дин сылгы биһрбиһкит, ыһах төрдө ғын дин ыһах биһрбиһкит, оһорбуттан манһайгы быйанһарынан кымыстаатым уонна суораттаатым, төлкөлөөх түһүлгэни таттым, ыраһаах ыһабы ыһар күнүм буолла, оһон баранһыт, айахтаах амсайа иһик ас үрдүн аһаһи! — диибит.

Элэй ыһаҕа биһр ыал кыаһынан тэриллэн, бөлэмнэнэн баран аймах дьонугар тэһитэн, днэһийэн таһсыбыт. Өссө кэлин үйэлээх үгэс үөскэбэ буолан салгы сайдыбыт.

Ылыр биһрдннлэн ыал «Кулун ыһаҕа» дини ыһар эбиттэр. Дьобус ыһахха алгыс туомун туһунан бараннар таһырдыа таһсаннар кымыстарын иһэллэрэ. Ол ыһахха ат сүүрдүүтэ буолбат этэ.

Ыал буолар уонна ыһах ыһылар түгэннэрэ соробор биһр кэмнэ сэргэ түбөһэллэ-

рэ Эбэтэр, сурах ыһаарылар баай дьонһор холбуу оһороллоро. Онһук түһүлгэлэри «Уруу ыһахтара» дин туспа ааттыыллара. Саһамаат оһороллоро. Аһылыҥ уратытыгар ол киһэрэ.

Саха снрин быһаһын туһары сннэ, баай ыаллар үйэлэригэр иккитэ, үстэ ааттаах-суоллаах албан ыһахтары тэрийэллэрин туһунан сэһэннэргэ ахтыллар. Ыал ыһаһыттан олохторун оһостон соргу көтөбөөчүлэр бааллар эбит. XIX үйэ бастакы аһарыгар Бороһон улууһугар Сыһаах нэһилиэгэр Түһүнэй аһатын уһугар Түмэһпий Бэрийһеп дин сэттэ кыһстаах баай оһонһор оһорбүт. Кыргызтар хайалара да кэргэн таһсыбаккалар сулуумах сылдыһыттар. Биһр кэмнэ кыргызтар сүбэ буланнар аһаларыгар тийһэн манһык эһиттэр: «Аһабыт оһонһор биһигини бачча сааспытыгар днэри сатаан-кыһан кэргэннээмээри ғыһна. Аһы мантан уһаатаһытына, букатын даҕаны олох оһорортон аһарга тийһээһпит. Оһон «Кыргызтар ыһахтара» дин ааттаан ыһахта тэрийһэһин. Оһоһо, баһар, сонургуу истэн, үгэс киһи мустан, таба көрдөхтөрүнэ, сатаатар, биһр эмэбит ыал буолан хаалаарай, — днн.

Аһалара сөбүлэһэн кыра тиэрбэс сиргэ ыһах ыспыттар. Дьон бары аһынан дуоһуйан тарһастыттар. Ити кыһын кыргызтар аһа бары ыал буолбуттар. Ол сэһэн сурукка киһрбит.

Биһр ыал ыспыт ыһаҕа бүтүн ийэ уһун тэһиттэбэ днн.

Аһалара сөбүлэһэн кыра тиэрбэс сиргэ ыһах ыспыттар. Дьон бары аһынан дуоһуйан тарһастыттар. Ити кыһын кыргызтар аһа бары ыал буолбуттар. Ол сэһэн сурукка киһрбит.

Биһр ыал ыспыт ыһаҕа бүтүн ийэ уһун тэһиттэбэ днн.

АЙМАХ ЫҤЫАХТАРА

Төрүт культураһытын төргөһө сылдьаммыт аһа уустарытын, аймах дьоммутун ырытыһарбыт ыраатан барда. 1994 сыл «Дьинэ кэргэн сыһынан» биһргэтиллибит. Оһон дьинэ кэргэн уонна биһрдннлэн ыаллар дьон болһомтотугар киһрдилэр. Ыаллар бэйэлэрэ даҕаны ийэ куттара иккилин эргиллэн чөл буолар саһалара күүһүрэн иһэр. Саһалы майғынан, өбүгэ үгэһинэн олохторун тэһиннээһин, сылдьахтарынан саныыллар.

Сорох ыаллар «төрүүчүлэрин» оһостон ыччатарыгар аһалаллар. Кэпсээн ғынан сурукка таһаараллар. Өбүгэлэрин идэлэрин тилиннэрэргэ дьулуһаллар. Алаастарыгар таһсаннар сайылык оһостуналлар. Күөх сайыһа көрсүһэ түһээрлэр аймахтары мунһыаллар.

Дьэ, манна буолар: «Аймах-уруу ыһаҕа» днн. Ыал ыһаһыттан уратыта суох тутуулаах. Аһа-үөлэ кыһынһар, кымыһа, оһонһуута-көрө «Ыал ыһаҕар», «Кулун ыһаҕар» майғынныр хаһааннаар. Манна: дьонун тэрээһиннээх «Тунах

ыһах» аймаһынын курдук — аһым аһынан көһүл көтүтэр күрэх, сырсы тэриллэбэт. Кэһники сылларга түөлбэ нэһиликтэргэ биһрдннлэн аймахтарын ыһыраннар ыһах ыһар үгэһи олохтууулар. Оһно даҕаны, бары түмсэр, тардыһар ытык-мааны ыаллара баар буолар. Икки сыллааһыта сайын Ньурба улууһугар Тарһаайы нэһилиэгэр кырааһы үөрэтэр кырдыаһас учуутал Г. И. Васильев тэрээһиннэн «Буластаайы ыһаһын» көрүн көрүлэппиттэрэ.

ЫАЛ ОЛОБОР ЫҤЫАХ САБЫДЫАЛА

История, фольклор сорох көстүүлэригэр дьон-сэргэ оһорор ыһах сабыдыаллаабыт түгэннэрин холобур аһалыбыт. Дьингэр, быһачы да буолбатар, бар дьон майгытыгар, оһоһон отуоругар ыһах бараһсан үчүгэйтэ аһыны оһорботоһо чаччы.

Быһкаа оһо ийэтин, аһатын, эһетин, эбэтин кытары үгэс үөрүү үөрдүһэ үһкүү-лүүрүн уһан кутунан уһаастык ыһынар. Үйэлээх саһыгар өспөт өйдөбүл кэрэһитэ оһостор. Улааттаһын аһы уран хараһынан уратылаахтык оһуулар. Умнулубат үгэстэр утумнарын тутан саһырдарын аһы салгы сайыһарар. Төрөппүт оһотун, снһин бары өтүтүн эргичи иһтеригэр таһыастаах түгэн — сайыһы ыһах. Манна барыта: харах даһын кэһин кэһиттэргэр хамсы хаһаар, уран бэйэтинэн оһору аһынар.

«Сүүстэ истиһиттээбэр биһрдэ көрбүт быдан ордук» днннэр кырдыаһастар этннлэрэ биһгэтик биһргэтиллэр. Ыһах ытык кырдыаһаһыттан оһой мэһик оһотугар тийһэ эт-хаан өттүнэн бары чөбдигирээлэр, үүнэр-сайдар кыахтара үгүстүк тэриллэр. Аакка тардыһар кыахтаах киһи күрэхтээх күөн көрсүһүүлэрэ үөрүүнэн кыттыһар. Санаатын баһатын, иһигриһир иһитин доһсонһук толорунар. Сорох дьон кыттыбатахтарын иһин аһына, дуоһуйа көрөллөр. Киһээһингэ кэпсээн көрэмэһэ, сарсырдааһы саһсаан үтүмэһэ оһостуналлар.

Ыһах саныһар курус санааттан босхолоһон ыраас халлаан күлүмүнэн көбүлүүр. Эдэр саас эмннээһин эмтэрэн мөлбөйөр мүөтүнэн өлрөбөт үйэлир. Сүргэ сүүрдэһинэ — сүрэх күүрэр, тойук дуорайдаһына таһтал таһайар.

Быһата, саха ыһаҕа ыал оһобор алгыс курдук арчылыр албаннаах, ыраа курдук ыраастыыр суолталаах.

К. Д. УТКИН,
историческай наука кандидата,
Россия культураһын үтүөлээх үлэһитэ.

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАТЫТТАН

Эдэий, өрүүтүн доруобай буол!

Биниги улууспут саамай хоту үһүгар мин эдэийим, Арбын дыхталларыттан саамай кырдыаастара, абыс уон сааһыттан лаппа тахсыбыт Окүлүүнэ Ньукулайыбына Степанова олоорор. Кини аҕата Ньукулай мин ийэбин Балбаараны кытта биһиргэ төрөөбүтэ. Мин ийэбиттэн убай этэ. Ийэм эдэр сааһыгар эрдэ өлбүтэ. Кини бары биһиргэ төрөөбүттэриттэн кырдалара этэ. Эһэбит

Сэлэпизин тобус оболооро. Билигин саамай кырдыаастыт, кини сиэннэрэ Окүлүүнэ, мин, быраатым Бүөтүр үһүэ эрэ хааллыбыт. Төрдүспүт сизэ Сэлэпизин соторутааҕыта өлбүтэ. Эһэбиттэн тыллыбыт билигин 354 киһи баар. Тааһым Ньукулай уонна ийэм саамай кырдыааста эдэий дэрэ Өрүүнэ 112 сааһыгар өлбүтэ, киниттэн тыллыбыт бэһис көлүөнэ ыаллар, эһээ-

лэр, эбээлэр, кырачааннар бааллар. Кинилэр ортолоругар художниктар, араас идэлээх учууталлар, муодатыт, тыла суохтары үөрэтэр учуутал, эргин үлэһитэ бааллара биллэр. Эдэийбит Өрүүнэ үс уола Аҕа дойдуга Улуу сэриитигэр охтубуттара. Биһир суола кэлэн баран, сэрииттэн ылбыт бааһынан өлбүтэ. Кинилэртэн күүстээхтэрэ «Күүстээх Миитэрэй» дээн ааттаабыт.

Кини остуол нүүрун ортоку тарбаҕынан хомуру баттыра. Иккис кырдыаастааһыт, эдэий убайа Бөтөс Ньукулай 86 сааһыгар өлбүтэ. Кини төрдүс көлүөнэтэ буолла. Кинилэр көлүөнэлэрэ өссө садына туруо. Баар ийэм, эдэийим убайлар Аччыгыл Сэмэн. Кини эдэийин, убайын сааһыгар тийбэтэҕэ. Төрдүс көлүөнэтэ буолла. Бары араас идэлээх үлэ-

һиттэр, улахан таай сиэнэ Бугаев Николай Иннокентьевич аспирантураны бүтэрбитэ. Эдэийим Окүлүүнэ икки кыыстаах, улахана Таяя Ленинградка Герцен аатынан пединституту бүтэрэн, Нам педучилищетыгар, кини балта Шура СГУ-га омук тылын идэтин баһылаабыта, билигин Арбын оскуолатыгар французскай тылы үөрэтэр. Аҕалара эрдэ өлбүтэ, үтүөкэннээх майгылаах күтүөт этэ. Соторутааҕыта эдэийибэр бараан, атаахтаан кэлбитим, кэлэрбэр биһирбит сүөгэийин нэдиэлэ, огурсутун икки күн сийтим. Дьэитигэр тугу талбыппынан аһыбын. Эдэий,

доруобай сылдьан астын, мас хайытан, хаар күрдээн бурбачыта сылдьыт. Биниги төрүппүт Кириэн ууһа дээн ааттанара үһү. Оһно Минтина дээн күүстээх, Дьуур дээн кытыгырас дьоннор бааллара үһү. Минтина дээн Минтэрэй, Дьуур дээн Юрий эбэтэр Дьөгүөр дээн буолуохтаахтар, мин таайдарым, кинилэр оболоро, оболорун оболоро ыраас хааннаах бааһынай көрүгүнээхтэр бааллар. Бу аймахтаан туран бэйэлэрин кыанар, араас күрэхтэһинилэргэ сылдьыбыттара.

Николай НОГОВИЦЫН.

Телевидение программы

ВТОРНИК, 2

1-я программа. Канал ОРТ
06.00 Доброе утро. 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба». 10.00 Программа В. Познера «Мя». 10.40 Смехопанорама. Ведущий — Е. Петросян. 11.20 Домашняя библиотека. 11.30 Угадай мелодию. 12.00 Новости. 15.00 Новости. 15.20 «Погонщики динозавров». Мультсериал. 15.45 Кварцете «Веселая кампания». 15.55 Мультсериал. 16.15 Волшебный мир, или Синема. 16.40 «Гарри — снежный человек». Комед. сериал. 17.05 ...До шестнадцати и старше. 17.30 Вокруг света. 18.00 Новости (с сурдопереводом). 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.05 Погода. 19.10 Час Пик. 19.35 Угадай мелодию. 20.00 Тема. 20.40 Спокойной ночи, малыши. 21.00 Время. 21.45 Адреса Москвы. Татьяна

Доронина и Олег Ефремов в фильме «Три тополя на Плющихе». 23.10 «Лучший город земли». 12 песен о Москве. 23.50 «Серебряный шар». «Современник на Бродвее». Ведущий — В. Вульф. 00.35 Новости.

2-я программа. Канал «Россия»
08.00 Вести. 08.35 Лукоморье. 09.00 «Ну, погоди!». Мультфильм. Выпуск 4-й. 09.10 Православный календарь. 09.15 «Клубок». «Яйцо». Мультфильм. 09.30 Театр одного художника. В. Кустодиев. 09.50 «Я — путь и истина, и жизнь...». Премьера док. фильма из цикла «Московские истории». Фильм 2-й. 10.20 «Санта-Барбара». 11.10 Телемагазин. 11.25 Пульс. 14.00 Вести. 14.20 «Эх, дороги». 15.00 «Анелл Судакевич». Телефильм из цикла «Избранницы». Часть

2-я. 15.40 Золотая карта России. г. Ростов. 16.10 Ти-Маркет. 16.25 «И это кино» Док. сериал (Франция). 16.55 Магазин недвижимости. 17.00 Вести. 17.15 Музыка на десерт. 17.30 Лукоморье. 17.35 «Ну, погоди!». Мультфильм. Выпуск 5-й, 6-й. 18.15 Пульс. 18.40 «Товары — почтой». 18.45 Представляет «Проект-Арсенал». 19.00 «Санта-Барбара». 20.00 Вести.

Якутск. 20.25 «Саха сирэ» («Якутия»). Информ. прог. 20.50 МТК «Анфас». 21.10 События и комментарии.
Канал «Россия» 22.45 «Мастер-Ралли-97». 23.00 Вести. 23.25 «Я — путь и истина, и жизнь...». Премьера док. ф. из цикла «Московские истории». Фильм 2-й. 23.50 Момент истины. 00.25 «Цорн» Худ. фильм. (Италия). 22.00 Добрый вечер.

ше». 17.05 Музыкальная программа «50x50». 17.30 «Вокруг света». 18.00 Новости (с сурдопереводом). 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.15 Человек и закон. 11.45 «Поле чудес». 20.40 «Спокойной ночи, малыши». 21.00 Время. 21.50 Адреса Москвы. Светлана Светличная и Александр Збруев в фильме «Чистые пруды». 23.20 Сергей Шакуров и Евгений Карельских в фильме «В Москве проездом». 00.45 Новости. 01.05 Пресс-экспресс.

2-я программа. Канал «Россия»
08.00 Вести. 08.35 Лукоморье. 08.55 «Ну, погоди!» Мультфильм. Выпуск 13-й 09.05 Православный календарь. 09.10 «Аншлаг» представляет: Борис Грачевский. 09.40 «Судьба Москвы

судьба России». Премьера док. фильма из цикла «Московские истории» Фильм 5-й 10.10 «Санта-Барбара». 11.00 «Телемагазин». 11.15 «Люди, деньги, жизнь». 11.40 «Московская панорама». 11.45 «1939». Худ. фильм. 3-й с. 12.55 «Репортаж ни о чем» Экологическая экспедиция РТР. 14.00 Вести. 14.20 Момент истины. 14.45 «Игуменная Серафима». Телефильм из цикла «Избранницы». Часть 5-я. 15.25 Золотая карта России. г. Псков. Часть 2-я. 15.50 «Московская панорама». 15.55 «Ну, погоди!» Мультфильм. Выпуск 14-й, 15-й. 16.15 «Ти-Маркет». 16.30 «И это кино». Док. сериал. 16.55 «Магазин недвижимости». 17.00 Вести. 17.15 Лукоморье.

17.40 «Дорогие мои москвичи...». 18.05 «Московская панорама». 18.10 «Люди, деньги, жизнь». 18.40 «Товары — почтой». 18.45 Представляет «Проект-Арсенал». 19.00 «Санта-Барбара». 20.00 Вести.

Якутск. 20.25 «Саха Сирэ» («Якутия»). Информ. прог. 20.50 «Өркөн» Репортаж с праздника «День знаний». 21.30 «Дела депутатские» Прямая линия. 22.00 «Геван» К 50-летию ЯНЦ. Об Институте проблем малочисленных народов Севера. 22.25 Мультфильм.
Канал «Россия» 22.45 «Мастер-Ралли-97». 23.00 Вести. 23.20 «Судьба Москвы — судьба России». Премьера док. фильма из цикла «Московские истории» Фильм 5-й. 23.50 «Царь Иван Грозный». Худ. фильм. 2-я сер.

СУББОТА, 6

1-я программа. Канал ОРТ
06.00 Доброе утро. 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба». 10.00 Тема. 10.40 В мире животных (с сурдопереводом). 11.25 Домашняя библиотека. 11.30 Угадай мелодию. 12.00 Новости. 15.00 Новости. 15.20 «Погонщики динозавров». Мультсериал. 15.45 «Кактус и К». 15.55 До-ми-соль. 16.15 Зов джунглей. 16.40 «Гарри — снежный человек». Комед. сериал. 17.05 ...До шестнадцати и старше. 17.30 Вокруг света. 18.00 Новости (с сурдопереводом). 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.05 Погода. 19.10 Час Пик. 19.35 Угадай мелодию. 20.00 «В поисках утраченного». Любовь Орлова. Ведущий — Г. Скороходов. 20.40 Спокойной ночи, малыши. 21.00 Время. 21.45 Адреса Москвы. Георгий Юматов и Василий Лановой в фильме «Петровка, 38». 23.20 Александр

Каплер. «История любви». Передача 1-я. Ведущий — Э. Рязанов. 00.00 Новости. 00.20 Пресс-экспресс.

2-я программа. Канал «Россия»
08.00 Вести. 08.35 Лукоморье. 09.00 «Ну, погоди!». Мультфильм. Выпуск 7-й. 09.10 Православный календарь. 09.15 Л-клуб. 09.45 «И каждый вечер...». Премьера док. фильма из цикла «Московские истории». Фильм 3-й. 10.15 «Санта-Барбара». 11.05 Телемагазин. 11.15 Новое «Пятое колесо». 11.45 «1939». Худ. фильм «Шведция». 1-я серия. 12.45 «К-2» представляет: Иван Ботник в программе «Коллеиз» 13.40 «Ностальгия по Чистым прудам». 14.00 Вести. 14.20 Парламентарий. 14.50 «Любовь Руднева». Телефильм из цикла «Избранницы». Часть 3-я. 15.30 Золотая карта России г. Егорьевск. 15.55 Ти-Маркет. 16.10 «И это кино». Док.

сериал (Франция). 16.35 Лукоморье. 17.00 Вести. 17.15 Магазин недвижимости. 17.20 «Ну, погоди...». Мультфильм. Выпуск 8-й, 9-й. 17.45 Кумиры. Ю. Юрьев. 18.15 Новое «Пятое колесо» 8.40 «Товары — почтой». 18.45 Представляет «Проект-Арсенал». 19.00 «Санта-Барбара». 20.00 Вести.

Якутск. 20.25 «Саха сирэ» (Якутия). Информ. прог. 20.50 «Арчы» Ветеринария 100 сылыгар анааллаах бири. 21.25 «Саха дыахтара — алаас хотуна». Айылба — көмүс бинигэ. 22.05 Литературнай ааҕы: А.И. Софронов «Куоратчыт». 22.30 Мультфильм.
Канал «Россия». 22.45 «Мастер-Ралли-97». 23.00 Вести. 23.25 «И каждый вечер...». Премьера док. ф. из цикла «Московские истории». 23.50 Царская ложа. 00.30 «Кафе Обломов». 01.15 «Тбилиси — мой дом». Х. ф.

лизованный концерт на Красной площади, посвященный 850-летию Москвы. 19.45 Добровольное заключение в детективном сериале «Строго на юг» 26-я серия. 20.40 «Спокойной ночи, малыши». 21.00 Время. 21.40 «Золотая серия» Адреса Москвы Олег Меньшиков и Леонид Броневой в фильме «Покровские ворота». 1-я и 2-я серии. 20.15 Пресс-экспресс. 00.25 Приключенческий фильм «Трактир на Пятницкой».

2-я программа. Канал «Россия»
08.00 Вести. 08.30 Утренний экспресс. 09.20 Программа передач. 09.25 «Ну, погоди!». Выпуск 6-й. «Аленький цветочек». м. ф. 10.15 «Доброе утро, страна». 11.00 «Вести» в одиннадцать. 11.15 «Вестник потребителя». 11.40 «Театр зверей». 12.05 Москва золотоголовая. Поэт Л. Рюмина. 13.00 Человек на земле. 13.25 «Московская панорама». 13.30 «Платонов и Горький»

Программа Л. Аннинского. 14.14 «Ваш партнер». 14.30 «Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок». Худ. фильм (Чехия). 15-я и 16-я части. **Якутск. 15.30 «Уруг көмүс игэһэ». Уһээ Бүлүүтэри муруннар театры туроруута (1 чааһа). 16.35 Правовой канал. 16.55 «Талталлаах оскуолаты» Муру орто оскуолатын 125 сылаабы юбилей». 17.50 Дальний Восток. 18.20 Лена-ТВ. Реклама и поздравления. 18.50 Мультфильм.**
Канал «Россия». 19.00 «Московская панорама». 19.05 Сам себе режиссер. 19.45 «Мастер-Ралли-97». 20.00 «Вести» про... 20.20 Субботний вечер с Романом Виктюком. 21.20 «Московская панорама». 21.25 Совершенно секретно. 22.25 «Чокнутые». Худ. фильм. 00.10 «Встречная полоса». 00.25 Репортер. 00.45 Программа «А». 01.35 «Любовные грезы Эдгара». Худ. ф. (Италия — Болгария).

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 7

1-я программа. Канал ОРТ
06.00 Доброе утро. 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба». 10.00 «Серебряный шар». Наталья Гончарова. Ведущий — В. Вульф. 10.40 «Клуб путешественников» (с сурдопереводом). 11.30 Домашняя библиотека. 11.40 Смак. 12.00 Новости. 15.00 Новости. 15.20 «Погонщики динозавров». Мультсериал. 15.45 Остров «Чунга-Чанга». 16.15 Лего. 16.40 «Гарри — снежный человек». Комедийный сер. 17.05 ...До шестнадцати и старше. 17.30 «Вокруг света». 18.00 Новости (с сурдопереводом). 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.05 Погода. 19.10 Час Пик. 19.35 «Джентельмен-шоу». 20.05 «Моя семья: школьные проблемы». 22.40 «Спокойной ночи, малыши». 21.02 Время. 21.45 Адреса Москвы: «Георгий Юматов и Василий Лановой в фильме

«Огарева, 6». 23.20 «Алексей Каплер. История любви». Передача 2-я. Ведущий — Э. Рязанов. 00.00 «Магия: мир сверхъестественного». 00.30 Пресс-экспресс. 00.40 Новости.

2-я программа. Канал «Россия»
08.00 Вести. 08.35 Лукоморье. 08.55 «Ну, погоди!» Мультфильм. Выпуск 10-й. 09.05 Православный календарь. 09.10 Бесконечное путешествие. 09.40 «Москва не сразу строилась...». Премьера док. ф. из цикла «Московские истории». Фильм 4-й. 10.10 «Санта-Барбара». 11.00 «Телемагазин». 11.15 «Две дороги, две судьбы...». Видеофильм. 11.40 «1939» х.ф. (Швеция) 2-я серия.

Якутск. 12.50 «Түөлбэ» 13.50 Мультфильм.
Канал «Россия». 14.00 Вести. 14.20 На пороге века. 14.50 «Дочери атамана

Телефильм из цикла «Избранницы». Часть 4-я. 15.30 Золотая карта России. г. Псков. Часть 1-я 15.55 «Ти-Маркет». 16.10 Представляет «Проект-Арсенал». 16.20 «И это кино». Док. сериал. 16.50 «Товары — почтой». 16.55 «Магазин недвижимости» 17.00 Вести. 17.15 Лукоморье. 17.35 «Ну, погоди!» Мультфильм. Выпуск 11-й, 12-й. 18.30 «Две дороги, две судьбы...». Видеофильм. 19.00 «Санта-Барбара». 20.00 Вести.

Якутск. 20.20 «Саха сирэ» (Якутия). Информ. прог. 20.45 За ними — будущее. 21.15 Мультфильм. 21.30 События и комментарии.
Канал «Россия» 23.00 Вести. 23.20 «Мастер-Ралли-97». 23.35 «Москва не сразу строилась...». Премьера д.ф. из цикла «Московские истории» Фильм 4-й. 00.05 «Царь Иван Грозный». х.ф. (Россия). 1-я серия.

07.55 Наталья Варлей и Евгений Весник в фильме «Три дня в Москве». 2-я серия. 09.55 Спортлото. 10.00 Новости. 10.10 «Непутевые заметки». Дм. Крылова. 10.35 Пока все дома. 11.10 Утренняя звезда. 12.00 «Служу России». 12.30 «Играй, гармонь любимая». 13.00 Сельский час. Тележурнал. 13.30 Сериал «Подводная одиссея команды Кусто». «Наследие Кортеса». 14.20 Смехопанорама. Ведущий — Е. Петросян. 15.00 Новости (с сурдопереводом). 15.15 Клуб путешественников. 16.05 Мультфейерверк: «Приключения Вуди и его друзей». «Розовая пантера». «Козленок, который считал до десяти». 16.35 «Один на один». Ведущий — А. Любимов. 17.10 «Счастливый случай». 18.05 «Московских окон негасимый свет». Концерт в Государственном Кремлевском дворце.

22.00 Ирина Селезнева и Леонид Ярмольник в комедии «Московские каникулы». 23.40 Юбилею Москвы посвящается... Свето-музыкальное шоу на Воробьевых горах. 00.00 Хоккей. Суперкубок. Обладатель кубка Европы Лада (Россия) — чемпионат Евролиги ТПС (Финляндия). Передача из Финляндии. 01.20 Новости.

2-я программа. Канал «Россия»
08.00 Утренний экспресс. 08.55 «Торговый дом «Ле Монти». 09.10 «Солти», телесериал (США). 09.35 «У всех на устах». Программа Натальи Дарьяловой. 09.50 «Доброе утро, страна». 10.30 Присяга. **Якутск.** 11.00 «Бизончик». 11.30 Коротко и подробно (передача от 22 августа). **Канал «Россия»**. 12.15 «Цветаева и Ахматова». Программа Л. Аннинского. 12.55 Свой дом. 13.10 «Вестник потребителя».

13.25 «Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок». Худ. фильм (Чехия). 17-я и 18 части. 14.25 «Прогулки по Замоскворечью». Видеофильм. 14.45 «Московская панорама». 14.50 Волшебный мир Диснея. **Якутск.** 14.45 Коротко и подробно. 16.30 «Уруг көмүс игэһэ». Уһээ Бүлүүтэри народнай театры туроруута (II чааһа). 17.35 Муз. антракт. **Канал «Россия»**. 17.40 Л-клуб. 18.15 «Аншлаг» представляет. 18.50 «Московская панорама». 18.55 Старая квартира. 1955 год. Часть 1-я. 20.00 Вести. 20.20 «Таганское танго». Док. фильм. 21.20 К-2 представляет: «Уловка-22». 22.15 Русское лото. 23.00 Зеркало. 23.55 «Мастер-Ралли-97». 00.15 «Звезда шерифа». Худ. фильм.

ПЯТНИЦА, 5

1-я программа. Канал ОРТ
06.00 Доброе утро. 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба». 10.05 «Моя

семья: школьные проблемы» 10.40 «Пока все дома». 11.25 «Играй, гармонь любимая» 12.00 Новости. 15.00 Новос-

ти. 15.20 «Погонщики динозавров». Мультсериал. 15.40 Московский «Ералаш». 16.40 «...До шестнадцати и стар-

СПОРТ — ДЬУЛУУР, СПОРТ... ТУЛУУР

КУУСТЭЭХ БУОЛУОХХУН БАБАРДАХХЫНА — СУҮР, КЭРЭ ДЬУҮҮННЭНИЭХХИН БАБАРДАХХЫНА — СУҮР, ӨЙДӨӨХ БУОЛУОХХУН БАБАРДАХХЫНА — СУҮР

ИККИ ТЫҢЫНЧА СЫЛ АНАРАА ӨТТҮГЭР ЭЛЛАДА ҮРДУК ТААС ХАЙАТЫГАР СУРУЛЛУБУТ СУРУК ИТИНИ КЭРЭНИЛИИР

«Энсиэли» хаймакка кэпсэппит, туолка онно дүрэхтэни туһунан кэпсэтин суох этэ... НВК-алары бу балаһыаньанан түбэһинэрэн кэпсэтэн киһи таһаарыан сөп этэ. Яна Петровна, Александр Окоемов сахалы сиэргэ-туомга бастакы сабалааччылар диэтэххэ, наһаа омуна суох буолуо. Өссө М. К. Аммосов 100 сааһа, республика бары күүстээх сүүрүктэрэ бары кэлэллэр, онон НВК-алары ыгырар кыах баара. Ону билинэ кыайан табыллыбат курдук буолла. Балабан ыйын 15 чыыһылатыгар Яна Петровна Норвегияга хомус фестивалыгар кытта Фалорисс куоракка барар, Александр Окоемов үлэттэн киирэр, озолору сүүмэрдир үлэҕэ кыттар. Очотугар НВД-алар агардас билиги сүүрүктэрин үстэ тахсыбаттар.

Арай буолбута эбитэ буоллар улахан ситиһи буолуо этэ, ол курдук Яна-лаах Александр бэйэлэрин идэлэринэн, Сир-Дойду иччилэрин аһатан, үөрдөн-көтүтэн, сэттэ кыталык кыргыттары, тобус туруйа уолаттары киллэрэн, үнкүү-лэтэн-дьиэрэнкэйдэтэн, бу билиги сахалар кырдык да өбүгэлэригэр барахсаттар хас эмэ тыһынчанан сылларга идьэ кэлбит үгэстэрин умнубатах эбиһит, оннобор хас уонунан сылларга умнан баран, ыччаттарбыт барахсаттар баар буоланнар илээн-сабалаан, билиги үгэспитин үйэтиһиһиктэр дин, аҕа саастаахтарбыт, бар дьоммут үөрэ көрүө этилэр...

2. Балабан ыйын 13 чыыһылатыгар Дьокуускай куоракка 5 биэрэстэтэн сабалаан, 42 биэрэстэ 195 м диири улахан бириэстээх күрэхтэни буолар, онно улуустар бары кытталлар, бу улахан эрийсилээх, сыраалаах күмүрэхтэни, бу кэннигэн спортсменнар үксүлэрэ сыһыаннахтарын наада, быһылгы сүүрүү сезонун биэр эппиэттээх күрэхтэнигэ. Арыгы, табах, наркомания туһунан элбэхтик суруйаллар, бу кырдык 20-с үйэҕэ кутталы огорор дьаллыктар! Мин санаабар онтон улахан-нык долуйар-куттанар сөбө суох. Сүүрүү, хайыһар курдуг дьон маассатын хабар спорт көрүгүнэрин күүскэ сайыннардахха, чэгиэн-чэбдик эт-хаан бу дьаллыктарга бэриммэт, ону улахан учуонайдар дакаастаан тураллар. Аны туран, күн айы ойон тура-тура айылбабыт алдьанна, экологиябыт мөлтөөтө, доруобуйабыт сатарыйда дин тобус моргуору тардабыт. Ол туохтан оннукка тийдибит диэтэххэ, биэр хамсааны суох, барыта техника, мотоцикл, массына. Күн айы телевидзор. Киһи күннээби нуорма-та, микроэнергия излучения 120%, онтон телевизоры (черно-белый) биэр чаас көрдөххүнэ, ону да үс миэтэрэ ыраахтан, үрдүгэр уот лаампата уматан турар буоллабына, 30 м/энергия излучение ылабын, өнөөх телевизор 70%, дьэ мань аа-бан көрүн. Излучение дин киһиэхэ курдатты дьайар сардана, урут детсад, оскуола үлэнигэрин сылга түөртү түһэрэр буоллахтарына, билигин сылга биридэ түһэрэллэр. Мин 1978—80 сылларга Семипалатинскайга ядернай бумбалары эһэр-боруобалыыр полигонна сулууспалаабытым.

Эдэр ыччаттар, озолорбут киһи санаан көрбөтөх быһыларын онороллор дин этэбит. Туохтан манньк буолла? Күн айы телевизорынан, видигинэн эгин-араас өлөрүүлээх, күүһүлээһиннээх, халааһыннаах киһилэри көрөллөр, озо нервэй систиэмэтэ ситэ сайда илик, зрительнай памята олус күүстээх, тутта ылынар. Онон арыгы истэ, табах тарта да ити видиктэр сабыдыалларыгар оҕустарар. Нам эдэр ыччата Фомин Михайлы билэр буолуохтаах. «Фома» бириэмэтигэр бэйэтин кыанар, аныгылы эттэххэ, крутой уол этэ, сайы көрсөн манньк кэпсэттибит: — Рейман, урут билиги охсуһар этибит да, биэр киһини эчэйэр диири кырбаабат этибит, бу хайдары? Эдэр ыччат хайдах буолла, эбэтэр билиги мөлтөхпүт дуу? — дин. Уонна өссө манньк диятэ: — Эйгин Нам — Таатта пробегка сүүрбүккүн көрөн баран, спорт кырдык да киһини чэгиэн-чэбдик оҕо-ро, эн кытаат, арыгыны иһимэ, табагы олох тардыма, эйгин көрөн оҕо саастыгы санаттым, бэркэ да сылдыар этибит. Туох эмэ сүбэҕэ-амаҕа наадыдаххына, миниги көрсөөр, күүһүм кыайарынан көмөлөһүөм. Табаарыһым төһө да олох омурдарыгар оҕустардар билгин да санаата үчүгэин. Дьэ, киһи санаата кытаанах да буолар эбит. Ол иһин мээһэҕэ эппэттэр: «оннобор үктээтэххэ, кутуйах да чыып дийр» — дин. Михаил кытаат, санаагы түһэримэ, билиги спорду күүспүт кыайарынан тэнигитиһит!

Билигин барба баһыбыта тыллара этнэхпин бабарабын, ол курдук бу күрэхтэнигэ өйөөн, көмөлөһүүх буолбут бар доммор. Учуу-талбытыгар, тренеритигэр Барашков А. И. — Үөдэй орто оскуолатын директору-гар, Рожин В. Г. — баһынай хаһаайыстыбатын салайааччытыгар, I Хомуस्ताах баһынай хаһаайыстыбатын председателигэр Окоемов П. П., «Умсулбан» фольклорнай түмсүү салайааччытыгар Орлова Я. П., «Мичээр» народнай оҕо үккүтүн ансамблын салайааччытыгар Окоемов А. Н., Партизантан баһынай хаһаайыстыбатын салайааччыларыгар Яковлев И. В., Мордовской В. В., Хамабаттаан Протопопов Владимирга, Агроснаб эппиэттээх үлэнигитер, Нам селотуттан Ермолаев Юрийга, ис дьыала отделыттан Чулаан Ядреев И. И., Зырянов П. А., Эверстов С. И. уонна отдел начальнига Павлов М. М., СПТУ 2-тэн Саввинов А. медицинскэй үлэит, Софронов А., преподаватель Эверстов Ю., Көбөкөнтөн преподаватель Буришев А. баһынай хаһаайыстыбатын суоппара. Бу күрэхтэни уонна чизэстэни төһө да быһыл буолбатар — хайаан да буолуоҕа. Онно бука баһаалыста бары биэр киһи курдук көмөлөһөрүг, олох-хутугар дьолу, үлэбитигэр ситиһилэри бабарыт. Дьингэн кыайтарбат дин суох, киһи барахсан ылсан, санаатын ууран, үлэлээн-хамсаан бардабына.

Рейман СИВЦЕВ.

ИҢИРЭХ ТЫЛЛАР

Коллектив Намского противотуберкулезного диспансера поздравляет старшего работника, ветерана труда, отличника здравоохранения, врача первой категории Попову Зарницу Ивановну с 65-летием, 41-ой годовщиной работы, 36 лет из которых она отдала для охраны здоровья населения Намского улуса. Попова З. И. один из примерных работников здравоохранения. Своим трудом, вниманием и отзывчивостью к людям она снискала глубокое уважение населения, о чем свидетельствует звание Почетного гражданина Намского улуса, присвоенное ей в июне 1996 г. Она пользуется заслуженным уважением коллег по работе как прекрасный специалист и добрый советник. Ее отличают организованность, ответственность и высокая культура в работе. Соединив судьбу с сыном якутского народа Зарница Ивановна нашла вторую Родину здесь. Желаем ей долгих лет жизни, плодотворной работы и счастья в семье.

ХУНДАНОВ, и. о. главного врача.

М. К. АММОСОВ ААТЫНАН УЛУУСТААҒЫ ФОНДА ТЭРИИЭН ЫЫТАР БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОЙ ЛОТЕРЕЯ ӨӨНЬӨНОРО ЧУГАААТА! «УАЗ» автомобиль; квартира; улуус киинигэр уһаайба; дьинэ тэрилин гарнитура; 2 камералаах холодильник; видеокамера; өгнөөх телевизордар... уонна өссө да атын эгэлгэ 2500 бириэстэртэн талбытын — ЭИИЭНЭ! Юбилейнай лотерея билиэттэрин почтаттан, маҕаһыннартан уонна тарбатааччылартан атылларын умнууһа!

Продается усадьба с постройками и брусовая коробка 6х6 (Север-1). Цена договорная. Обращаться по тел. 21-9-59 с 18 ч. до 22 ч. вечера. Считать недействительным утерянный аттестат № А-636538, выданный Модутской средней школой 1993 г. на имя Петрова Кэскил Дмитриевича.

Реклама • Биллэриилэр • Реклама ВНИМАНИЮ ВКЛАДЧИКОВ СБЕРБАНКА!

На основании приказа № 69 от 28.07.97 г. по Саха (Якутия) банку «Об изменении сети учреждений Сбербанка в Намском улусе» лицевые счета вкладчиков агентств № 5040/022 в с. Арбын и № 5040/025 в с. Түбэ переданы; соответственно в филиалы № 5040/017 в с. Кобьяконцы и № 5040/04 в с. Хатырык.

Обслуживание вкладчиков названных агентств производится беспрепятственно в любом филиале и отделении.

Редактор оннугар И. Е. СИВЦЕВ. ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640, Бухгалтерия — 21141. «Нам» телерадиостудия — 21632. Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэбитин, дьинэбит аадырыһын чуолкай ыйыт. Автор этэрэ мэлдьи хайыат санаатынны биэр буолуохтаах дин буолбат.

Кэргэним, эдьийим, ийэбит, эбэбит Николаева Татьяна Ивановна уһундук ыараханнык ылдьан өлбүтүгэр тиһэх суолугар атаарарга күүс-көмө буолбут, ыарахан кэмгэр санаатын көтөхпүт, алдьархайдаах ыарыһы кытта охсуһарыгар күүс эппит бары аймахтарбытыгар, ийэбит дьүөгэлэригэр Мария Гаврильевна Федороваҕа, Евдокия Игнатьевна Дьяконоваҕа, Елена Петровна Новгородоваҕа, кырдыас эдьийитигэр Александра Ивановна Сивцеваҕа, эдьийитигэр Евдокия Николаевна Дьяконоваҕа, Иван, Мария Решетниковтарга, Иван, Люция Нестеровтарга барба махтал буоллун! Эһиги дьол аргыстанан үһүн үйэлэниг, ыары ылласпатын, тумуу кыттыспатын. Слепцовтар, Николаевтар, Николаевтар, Стручковтар, Винокуровтар, «Энсиэли» — Нам улууһун хайыата; 678040, Саха Республиката, Нам с. Октябрьскай уул., 1. Учредителлэр: Нам улууһун дьаһалтата, «Сахаполиграфиздат» национальной компания. С. Р. бөчөөт уонна маассабай информация көгүлүн көмүскүүр региональной инспекциятынан регистрацияламыт № Я 0095. Нам улууһун типографията: 678040, Нам с. Ленская уул. 85. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бөч. лис. Нэдиэлэҕэ үстэ тахсар. Индексэ 54889. Тираһа 1590. Бөчөөттөннэ 1.09.97 с. Сакааһын №-рэ 94.

МАХТАЛ Күндү ийэбитин, эбэбитин тыыл ветерана Иванова Пелагея Иннокентьевнаы тиһэх суолугар атаарсыбыт, күүс-көмө, сүбэ-ама буолбут чугас аймахтарбытыгар, ылларбытыгар Москвитиннарга, Кудрина С. Н. чуолаан Охлопков Г. С., Назаров Е. Н., Харитонов В. И., биригэ үөрэммит табаарыстарбытыгар Березкин Б., Винокуров К., Егоров В., ис сүрэхпиттэн махтанабыт. Бар дьоммут доруобай буолун. Кыһа, күтүөтэ, сиэннэрэ.

Айылбаттан үтүө, көнө дууһалаах, соботох күндү убайбыт МАКАРОВ Навел Павлович ылдьан олохтон туораабытыгар ыар сүгэһэр хомол-тобутун биллэрэн туран, атас-доһор дьонноругар тиэрдэбит. Балта, көтүөтэ, сиэннэрэ.

Күндү ийэбит, эбэбит Чуукаартан төрүттээх Хамабатта олохтооҕо тыыл ветерана ИВАНОВА Пелагея Иннокентьевна ыараханнык ылдьан өлбүтүн билэр дьонугар курутуйан туран иһитиннэрэбит. Кыһа, күтүөтэ, сиэннэрэ.